

„Gæca, son boatta balvaiguim, ja juokke ealbme galga su oaidnet, maidai si gudok læk su eadarettim.“

Nr. 16. 20ad jakkegærdde.

Korsfjordast 30ad august 1918.

Redaktør: Henr. Olsen.

Bottet Jesus lusa!

Nuotta: Kommer alle I som lider.

Bottet di gæk gillabetet,
 buok di vaivan sielok dal,
 gudok vaibnobakēas dovdeok,
 bottet Jesus lusa fal.
 Su lutt' gavnak don du vaibnoi
 rafhe, duotta ilo maid;
 dalkkas buok du suddosarjai
 Jesus satta addet gal.

Kor: Jesus son læ ælleinaja,
 buocce sieloid dalkastus.
 Dam su hærvas sanestēuožžo:
 „Bottet buokak Jesus lus!“

Jesus i du noađe laset,
 ige vuomet morrašin.
 Son læ juo dat buorre baiman,
 gatte du buok vahagin.
 Jesus buok du nođid gæped,
 buok du gillamušaid maid.
 Son du sielo apasmatta,
 ječas salli valdda du.

Son læ dal mu guovsonaste,
 son læ buok dat eabbamus.
 Gosa son mu laiddet datto,
 læ dat gæidno buoremus.
 Go buok ænam nastek javkkek,
 go mon Jordan gæddest læm,
 de mu guovsonaste itta,
 ja mon albmai lavkkestam.

Dak njællja, mak eai goassege jame.

Ibmel i jame.

Dam boddo go sogak ædnam
 alde molssašuvvek, de læ ja bisso
 Ibmel særuman.

Son læ allaget duodaštam:
 „Mon, Hærra, dai vuostamužai ja

dai manemužai lutte læm mon
 maidai“. Es. 41, 4.

Ibmel i læk dabe dušše dego
 gukken erit jaskadorro gæeadaegje,
 gutte daggobagje oaidna olbm-
 ollovuodaid vagjolæme eada mail-
 me sin oanekaš ællem, riegadet
 — ællet — jabmet.

I nuft. Son læ dabevuollen
 dego orromsagje.

„Orromsagje læ dat boares
 Ibmel“. 5 Mos. 33, 7.

„Orromsagje læt don læmaš
 migjidi sogast sokki“. Ps. 90. 1.

Son i læk dast nuftgo dušše-
 fal dat garra duobmar, mi reki-
 nasta juokke olbmu ænaellemest
 juokke stuora ja ucca eritgaiddam
 daina agalaš lagain, maid son addi
 bibali ja oamedovddoi.

Son jotta eada alme væketam
 diti du.

Dabevuollen læ dak agalaš
 giedak mak orostattek suddolaža
 dai eægjadatte goinoi alde ja ba-
 jedek su bajas dam jorraluvvum
 olbmuluondo famotesvuodast ja
 guddek su, nuftgo olmai guodda
 su barnes.

Son euvvo su sivdnadasajdes
 ealmin, dievva rakisvuoda oudast-
 morrašest, beljin, mi ija ja bæive
 læ rabas, nannoset guldaledin sin
 šuokatusa, euvrovom ja rokkusid
 ja vaimoin, mi gilla sin morraši-
 guim.

„Mon læm oaidnam mu alb-
 mug hægjovuoda, mon læm gullam
 sin euvrovom, mon dovdam sin
 bakēasa.“ 2 Mos. 3, 7.

Man heitoget olbmællem ain
 satta gævatuuvut dabe dammoraš
 ædnam alde, æppadussi dat i goit

goassege galga eaddat, go mist
 buokain læ daggar Ibmel.

Ibmel sadne i jame.

„Min Ibmel sadne bisso na-
 nosen agalas aiggai.“ Es. 40, 8.

Ibmel loppadusak bissok na-
 nosen eada olmušsoga.

Dat agalaš Ibmel læ ollaset
 eadnam ječas dovddem diti daid
 buokaidi, gudok begjek sin luot-
 tem daidi. Gost dak eaddek vu-
 staivalddujuuvut duotta oskost,
 sivdnedek dak dam maid læ na-
 matam.

Ibmel sadne ælla ja bista.
 Hærra sadne ælla ja bisso agala-
 žat. 1 Pet. 1, 23, 25. Ibmel
 sadne læ okta ibmelvuoda siebman,
 mi ain odne satta asatet ibmel-
 vuoda ællem ja lagedet Ibmel
 luondo ja gova suddolaš olbmui
 sisa.

Miljonai mielde olbmuk dak-
 kek bæivalažat dovdujume dam
 jakkeduhati boares sane imašlaš
 famo ala bajedattem diti suddost
 ja æppadusast, jeddinditi ja guod-
 dem diti morrašid, occalæme ja
 hæde, ja ige dušše addet oaivel-
 døme, mutto vela šuppit likko ja
 hærvvasvuoda baittem dam agalaš,
 audogas orotagast deikevuolas.

Ibmel manak eai jame.

Go siello batar erit dam
 „vuolasgačeam goadest“, de ealk-
 kep mi atte olmuš jabma. Jesus
 i goeod dam atte jabmet.

„Nieidda i læk jabmam, mut-
 to son ælla“. Math. 9. 24.

„Lasarus min usteb læ oad-
 dam“. Joh. 11, 11.

„Jos guttege doalla mu sane,

de i galga son goassege agalašvuodast oaidnet jabmen“. Joh. 8, 51. Jos rumaš muolddaluvva ænemen, ja jos vela borrujuvvu vildaspirin daihe bolddujuvvu gudnan, de daddeke i jame dat æmbo go siebmangordne jabma. Dat gilvjuvvu. Dat gilvjuvvu æpegudnest, dat bajasčuozžela hærvsvuodast, dat gilvjuvvu hægjuvvuodast, dat bajasčuozžel famost.

„Maidai mu oažžje galgga asat oagjebasat“. Ps. 16, 9.

„Ja vuoigna macca ruoktot Ibmeli, gutte addi dam“. Sarn. 12, 7.

Duottavuodast i mikkege mav-solašvuodaid olbmui lagest massasuvvu, mutto buok valdda Ibmel aimakuššam vuollai ja vurkke dam, ja dasto bajasčuozželatta Jesus dam buok dam naqemus bæive.

Mannel miljonai mielde jagid ælak don ain dam agalaš mieldest, alelassi riggasebbo, likkolebbo ja oudogasab.

Dak gudek adnujuvvujek værttan oažžot oase dam ilmest ja bajasčuozželaemest jabmin si æi sate æmbo jabmet, dastgo si læk engeli lakasažak ja læk Ibmel manak, nuftgo si læk maidai bajasčuozželaeme manak. Luk. 20, 35—36.

Vuoi, hærvsvuotta, maid i oktage diede, ouddalgo olmuš daid njalga rajid olle!

Matto i jame.

„Helvetest, gost sin matto i jame ja dolla i časkaduvvu“. Mark. 9, 46—48.

Gelma gærde gærdota Jesus dam nanostusa: sin matto i jame. Dat matto, mi cieppa dai gadotusa olbmui sieloid oamedovdo, gudek suddodegje sin sivdneægje ja sin jabmemættom sielosek vuostai, mi vallji suddo bassevuoda sagjai, mailme himo alme hærvsvuoda sagjai, jabmem ællem sagjai — dat matto i jame.

Jos dak lappujuvvumak satasegje jabmet dam ibmardusast, atte sin orotak loapaši, de fertteši maidai sin matto jabmet. Dast i lifci dalle mikkegn orotagaid ja mikkege doaimatusaid dævddet.

Mutto matto i jame. Dat læ muttom oasse dai lappujuvvumid agalaš givsest.

Jurdaš maggar agalašvuotta! Atte vahagattujuvvut dam nubbe jabmemest ja daddeke i goassege sattet jabmet. Vuoi, maggar dille! Gæças agalašvuodaid oktonassi madoin, mi i goassege jame!

Dat læ duottavuotta dam njælljasa birra, mak æi goassege jame, mak addek dam ællemi sin hirmos soardatatte duodasvuoda, mutto maidai rabastek dai rajetes hærvsv vejolašvuodaid olbmui ællemi.

Audogas — — lappum.

Audogas — — lappum.

Gaskal dam guokte dinga faippujuvvu juokke olbmui ællem.

Go sæidnedimo coakkemak lokkek sekundaid, minutaid, dimoid, beivid ja jagid min hoaposvasse ænacellemest, vare mi dalle jurdašifciimek duodas dam njælljasa ala, mak æi jame goassege.

Konfucius -- Buddha

Muhamed — Kristus.

Muttom kristalaš kinesalaš muittal čilgetam diti kristalašvuoda erotusa daina oera storeb religionain čuovvovažat:

Okta olmai gæčai muttom gaivvai mi læi dievva omutagast. Čiegnalebbo ja čiegnalebbo vuojoi son bodnai dadestaga go son juokke viggam bokte dagai buok bæssat bajas. De bodi muttom vagjolægje olmai mæddel. Son orosti ja celki dam likkotæbmai:

„Mi læi dust gaivvost dakka muššan? Valde dal oapo dast maid don gaivok ja gævat ječad nubbe gærde jiermalebbo“. Dat olmai læi Konfucius.

Dasto bodi Buddha. Son celki olmai: „Gæčal don goit bæssat bælle muddoi bajas, de daidam mon oladet gæsset du ollaset bajas“.

De hodi Muhamed. Son celki dušše: „Daihe don bæsašak bajas daihe vujočak jamak, de muite atte dat læ Allah datto“.

Mutto go Kristus bodi, de njejai son vuolas goivvo sisa, vadnalatti su giedaides olbma birra, bajedi su bajas ja bijai su nana vuoddodusa ala ja celki: „Mon im aigo goassege luottet daihe goassege guoddet du. Mon læm du mielde buok beivid“.

Oca Ibmel armo aigest.

Muttom bargge vællai buocamsøngast ja galgai jabmet. Son læi barggam čada vakko ja suotastallam sodnabeivid ja i maidege aigid læm guodetam sielos dile harrai. Mutto dal lakkanišgodi loappa. Vaibmo ravkka garraset bivastak bačča gallost ja giedak dollek garraset sænggagokčasest. Su jurddagak doaimatalle duššedaina okta aidno hirmos dingain: Don galgak jabmet, ja gosa šadda dalle duina? Ige mikkege Ibmel sanid boade su muittoi. Buok læ goikes ja galmas su siste. Mutto son aibaša daddeke rafhe manjai su sillosis.

„Igo oktage sate rokkadallat mu oudast?“ boatta dal vimag dego suokatus sust. Son ješ i sattam gal, mutto jogo soames daina ærain sati. Dast čokkajegje juo ædnagak su stobost.

„Igo oktage sate rokkadallat mu oudast?“ čuojai dat fastain.

Dak ærak geccek gutteg guoimesek ala. I oktage vasted, i oktage sate. Sodnabæive i goit sate olmuš golatet girkost, ja dasa vela — gi rokkadalla vel dalaš aige?

Uvsa duokken gullu slabma. Okta ucca nieidaš hoiggujuvvu oudlan. Maid galgga son? „Boade, rokkadala don!“ celkkek si sudnji. Ja gæča, maid i oktage daina olles olbmuiin sattam dakkat, dam sätte manaš. Son læ oappam rokkadallat sodnabæiveskuylast. Farga čuožžo son dam buocce baldast ja roakotuvvum giedaiguim rokkadalla son: „Mu Ibmelam, daga dadde Jesus vara diti mu manemus ærroboddo buoren“.

Dat læi rokkus dam likkotes olbma oudast, gutte vællai dast. Son šaddai nuft jaskad, gal daidi

son manemuš čalbmeravkkalæmest oazžot dovddat dam sæmma armo, maid rievvar ruosa alde.

Vuoi jurdaš olbmuid sin manemuš jabmemboddost, moft si berrišegje doppit Jesusa olgusgeiggijuvvum gitti, dam boddo go si ain legje ællemen ja dærvvas.

Man æra lakai havske læ sigjidi, gudek baccek min mannai, oaidnet min vuoittemen bagjel jabmem Jesus bokte, go atte mærkašet, moft dorvotesvuoda mierkka lævddavuolas dam rakasa ala, gutte vagjola erit go agalaš gadotussi.

Rakis siello, oca Ibmel armo aigest. Ale dukkoradda suddoin ja du sieloinat. Muite atte dust læ maidai siello, mi læ æmbo værtta go mailme golle ja gudne. Jesus læ jabmam ja bajasčuožželam vuoitoin, vai donge galgak šaddat bestujuvvut satan gazast.

Burist sudnji gi dovdda su oappaladdam aigest ja rabba Jesus salli nuftgo vaivan lappum sudogas.

Doppitægje kristalašvuotta.

Mailme i læk goassege likom kristalašvutti; dastgo dat læ alelassi skappom sigjidi hæjos oamedovdo. Dak ænaš olbmuk dovdekkatte Ibmelest læ gaibbadus sigjidi, ja viggam diti havkkadet su jiena oamedovdost, suppijek si ječasek olgus suotastallamidi ja rafhetes bargoidi. Jos si deivvek olbmuid, gudek dakkek duodas avšotæme atte sogjalattet Ibmel gaibbadusaidi, de læk si bačča vaiddalusak sin vuostai ja si šaddek moarrai.

Dasa vela læ buok duotta kristalašvuotta alelassi doppitatte. Man jaskadet dat ain manaš oudan, aiggo dat daddeke alelassi „doalvvot obba mailme stuibmedæbmai“ ja „moivvit min gavpuga“. Ap. dag. 17, 6; 16, 20.

Kristalašvuotta bargga hœpadatte gævatusa vuostai, vanhurskesmættom dienastusa vuostai. Mangas celkkek nuftgo Kaifas: »Jos mi dektip su bissot danen, oskok buokak su ala, ja romalažak sattek boattet ja valddet min gavpuga«. Olbmuk dovdekkatte

kristalašvuotta bukta jorggalattem mauga dingø harrai.

Maid bahaid læm mon dakkam, go buokak sardnok burist mu birra? jærai muttomin okta boares visesolmai. »Mailme ustebvuotta læ Ibmel vašalašvuotta; damditi dat gi aiggo læt mailme usteb, son šadda Ibmel vašalaš.«

Viggop mi damditi gævattet nuft, atte mi suittep buorre oamedovdo Ibmel oudast ja muittet atte go mi læp su bælest, de i galga mikkege dæivvat min, muđoigo dat læ su dato mielde.

Gæn aigok don doalvvot Jesus lusa?

Muttom sardnedagje doalai ovta sodnabaive vainolaš ja ovta gærddan sarne dai sani birra: »Ja si dolvvo su Jesus lusa«. Go son læi sidi vagzemen, celki su ucca nieidaš, gutte vazi su baldast, sudnji:

»Ačče, mon likojim nuft burist du sardnai odne«.

»Dat læ ilolas«, celki son, »mutto gæn aigok don doalvvot Jesus lusa?«

Nieidaš jurdaši ovta boddoš ja vastedi dasto roakkadet:

»Mon aigom doalvvot mu ječčam«. Sattedgo mi buokak addet daggar vastadusa?

Bævtalaš sanek.

Jos daggobokte atte sardnot duottavuoda asatuvvu vašalaš, de læ buoreb atte suittet vašalaža go atte suittet værre usteb.

*

Dat læ stuora erotus dasa atte du vaibmo læ mailmest ja atte mailme læ vaimost.

*

Jos mi hæittep occamest Jesus, dainago mi dæivaimek vaddesvuodaid gæino alde, de i læk min occam læmaš saggæ duodalaš.

*

Sattedgo dak sæmma čalmek oktanhavest gæčadet sikke alme ja ædnam? Nuft i sate ovta ja sæmma vaimost assat rakisuotta Ibmeli ja rakisuotta mailbmai.

*

Okta vaiddalægje kristalaš satta læt mailme čuovgga, mutto nuft suovastuvvum, atte mailme aiggo læt

ilost, go dat nokka.

*

Du ællem satta læt čikkujuvvum Kristusin Ibmel siste; mutto Kristus du siste i sate čikkujuvvut mailme oudast.

*

Ibmel i sate væketet dam olbmu, gi i dovda baggo su vækkai.

*

Sielost læ hæjos dærvvasvuotta, go dat i gukkeb nælgo ja goika vanhurskesvuoda mannai.

*

Dat gutte aiggo oskot audogavutti, son fertte farretet ječas osko aldestes Golgata-alaši. Son fertte hukšit dam ala, mi ovtagærde læ ollašuvvum, ige dam ala, mi dal dapa-tuvva ječas lutte.

*

Dat læ buorre dudnji atte don ik dieđe nuft ollo, dastgo jos don dieđæšik rađe dalle ja duolle, de viggatifeik don dam, mutto go don ik maidege rađid dieđe, de manak don du rađetesvuodast Jesus lusa, ja son dietta alo rađe.

*

Go mi šaddap duttavažak daina, maid Jesus læ dakkam, de šadda maidai Ibmel duttavaš minguim.

*

Dat gutte dovdda Ibmel, aiggo læt vuollegaš; ja dat gutte dovdda ješječas, i sate læt čævllai.

*

Bassevuotta læ sæmma darbašlaš gavpašamsajest go dat læ darbašlaš rokkusgammarest.

*

Friavuotta ja likko bisso dastatte mi ibmerdep gattetet min ječamek miellalage dasseden ja duššefal dakkap maid mi oaiveldey sattet bæloštet Ibmel ja olbmui oudast.

*

Bahas jurddagak læk varalebbo vašalažak go legjonak ja tigerak. Dat litte mi læ dievva, i sate æmbo valddet. Varjal damditi du vaimod devdujuvvum buorre jurddagin, nuft atte dak hæjos jurddagak æi oazjo saje.

*

Rokkus bajasčuvge min miela, biehma osko ja doaiyo, cakketa rakisuoda, dakka ibmelbalo buttesen ja doalla aibašæme alme mannai ællen ja dærvasen.

Varotekop! Aido dast gost mi doavvop gavdnat min buorre belid daibe dokkalašvuodaid, læ davja min stuoremus vuoi metesvuodak.

*

Jos du ællem i buvte æraidi maid dege buristsivdnadusaig, de vissaset i buvte dat buristsivdnadusa dudnji aldsesadge.

Varredieva alde.

Ovta šærrades gæsse sodnabæivækked. Muitam dego odnaš bæive dam havskes ækkeda. Go mon čokkadedin duhat imašlaš jurddagiguim: lossamelain, akkedvuodain, morašlaš mutoiguim, rappasuvvum haviguim, aiggom šaiguim ja daina agalaš aibašemin buok maŋŋai, mi i goassege ollašuvvu, čuožželim ja vulggim vazzet mæceguvllui. Jottelet vikkim erit buok mailme šlamai oudast, mak legje dušše vaivven ja hettetussan. Mutto dobbe buorrani mu miella. Čokkanim varredieva ala. I læm vela olles ækked, mutto lieggos ja javotæbme, nuft atte i mikkege guovvasid boattam bælljai.

Gukkes aigge læi dam rajest go mon dobbe legjim čokkam — damditi læi dalle havskedebbo go goassege. Oidnim buok guovlo viesoid. Olbmuk vazze, muttomak okto ja ærak fast doke mielde. Hæstak vugje ratta gullui duobe ja dabe. Cykelistak ridegje, bædnagak rutte sin maŋest ja ciele. Manak vikke hankalagui ja boagostegje, skagja gullui mendo; dastgo si legje sænma vare vuolde. Gullim maidai biello-skala birra buok, mi devdi obba mæce. Dat legje šibitak ruovto guvllui jottemen; vuovsak moladegje vieka gievradet, ærak barggo dego dieđetæme atte si læ boattemen. Oidnim go vielgatadde mu rai čađa. Mu birra juvigadegje čuoikak ja čurrokak. Huvluk humaidegje ja girdašegje rasest rassai. Honnega oce. Oidnim ucca loddæid girdašæme ja njuikodæme muoraggierragi alde. Vuoi, moft dak vizardegje ja boagostegje, illodegje ja gitalegje. Luondo rika hærvas fæstasala læi devddujuvvum čuojanasain. Legim gullim smavajogačid šaddam, buljardæme ja finat njurgodæme. Gorček fast maraidegje, gorsse ja bosso dego šæđdaluvvam šivitak. Oidnim go njuikko bagjel baktelovtaid ja illdoid, cummestegje muoraid, geđgid ja guddoid. Stuoress læi dai fabmo.

Stuora ja smava laddok jaskaden čuvge ja laitte dego gellujuvvum spegjalak.

Buok cellek ja ællem ja čæbbesvuotta læi birastattujuvvum daina majestatalaš soakkevuvdin, mi ješ læi garvotuvvum ruonas ja baitteles biktasin. Muitam maidai dai smavva rasačid, maid dam dieva alde legjim gaikom ja doaladin gieđast. Dak mozza-gegje čuovggas guvllui sin bajasbajeduvvum kruvnoidæsekguim, mak legje činotuvvum aleken, ruoksaden, fiolettan ja fiskaden. Duodai smavva si alo læ. Vari, biegai ja stoarmai vuostai soatte læ hettim sin šaddamest.

Nuft mon čokkadim dam varredieva alde, gullim ja oidnim dam gæse hærvasvuoda. Mu vaivek ja lossamiel'a vasi dobbe dam buttes ja šærvades girikko siste, gost mon okto legjim Jedditussam gavdnim daina jienates sanin. Duodai læge luondorika muitotes stuoress! Olbmum ællem galgasi læt ruonas ja buttes; mutto min danssom čađa ællem læ soatte, agalaš soatte

Dam sæmma ækked muittoi bagjanegje maidai dak hærvvas mannavuoda bæivekge. Ferttijim oaivvam dæddelet gobnot gieđa vuostai muitasiim daid vigetes ja moraškættes aigid. Oidnim buok mannavuoda skipparidam, gæiguim vela dam dieva alde legjim viegadam, geđgid guoddašam, smava viesoid ja navetid rakadaddam. Muittajim min arvvalusaid, læikaid, naggoid ja havskotallamid. Oidnim dego niego čađa oenačid, guđek læ æra guovloidi sirddam ja dai æraid, guđek juo girkkorædnamest læ vælladæme. Orron dalle nuftgo dokko okto guđd juvume. I læk gæsa galgam dagjat: muitakgo min dalle ja dalle. Dal i adde mu i oktage. Mutto havske læi muittoi čađa ja niego siste daistalet dego manna.

Nuft mon vællajim oanekaš aige. Bajedim oaivvam, čokkamin fast gæđge ala. Gollejavrre læi juo ittam varrevavdi, gollati varrečokkaid ja gaisaid, gilvi suodnjarides javri, jogai, ruonas meci ja gididi bagjel. Dat læi gaskaiaja-bæivaš, Davve-Norga stuoressvuotta. Igja algi, mon vulggim ruov'o guvllui. Vazzim lækeraige vuolas. Mæce siste læi jaskadebbo go ouddalist. Gikken gullim dušše giega gukkemen dam luondorika stuora, hærvvas girikko siste. Rasseridi

alde čuovgatalle ja baitte suolne čæcečalmek dego šelggis diamantak. Aibmo læi devddujuvvum ruonas, njalga hajain. Ja obba dam čæbbesvuoda ja šærradvuoda bagjel baiti dat jalakas, alek albme. Nuft mon jovdim ruoktot, gost læi jaskadvuotta.

Dieva alde gavdnim mon dærvasmattujume, dobbe gavdnim mon addijume, dobbe gavdnim mon oapatægje, mak væketegje jurddagid bajas alme guvllui; dobbe vajaldattim buok dobbe ožžom rakisvuoda dola sikke ustebidi ja vašalažaidi, dobbe bessim guoratalat ječčam fuodnevuođa Ibmel stuoressvuoda ja buokvægalašvuoda ektui. Ellus gukka dat hærvas muitto varredieva alde!

1918.

Mailme-soatte.

Mađotes fievredæmek.

Dak alliertak læ dam rajest go soatte algi fievredam rasta abid bagjel 20 miljon olbina, 2 miljon spirid ja 110 miljon ton borramušgalvoid soattevægaidi sikke gaddest ja mæra alde.

Soatteolgušgolok

dai alliertaidi garttek stuorebim go Tuislandi. Læsgo Østerrika ja æra centralfamok dasa mieldevalddujuvvum, i læk buorre diettet.

General Fock,

dai alliertai soattevægai bajemuškommanderijægje oarjesoattesajest læ aleduvvum nuftgo marskalk Frankrikast

Maid tuiska soattevækka læ

valddam 4. soattejagest.

Tuiska rekinastem mielde læ dat tuiska soattevækka vuoittam 4. soattejagest: Ruošædnamest 198,000 kvadratkilometer ædnam, Italiast 14,500 ja oarjesoattesajest 5323 kvadratkilometer, oktibuok 218,000 kvadratkilometer. Dat læ valddam 7000 kanonaid, 24,600 mašingeværuid ja mađotes ollo æra bierggasid.

Obba soattejagest læ valddum 838,500 fangak, nuft atte oktibuok galggek læt soade vuolde valddum bælnjæljad miljon fangak.

Amerika soattefabmo.

Dak ovtastattujuvvum statak læ garvesengergatæme 5 miljon olbina. Boatte geđdi galgga Amerika læt sattam fievredet 3 miljon olbina Europai.

Prenttejuvum «Nuorttanaste» prentimrakkanusast, Koršfjord'ast.